

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3467/2020. (XII. 22.) AB HATÁROZATA

alkotmányjogi panasz elutasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.20.745/2019/5/II. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt elutasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. A személyesen eljáró indítványozók alkotmányjogi panasszal fordultak az Alkotmánybírósághoz. Az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-ára alapított alkotmányjogi panaszokban az indítványozó1. (aki közszereplő) és az indítványozó2. (akinek az indítványozó1. a közszereplő férje, ő maga azonban nem közszereplő) a Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.20.745/2019/5/II. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérték, mivel álláspontjuk szerint a kifogásolt ítéltáblai döntés sérti az Alaptörvény II. cikkében rögzített emberi méltósághoz való, továbbá a VI. cikk (1) bekezdésébe foglalt magánélet tiszteletben tartásához való alapjogaikat.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló peres eljárásban megállapított tényállás szerint az indítványozó1., aki a Jobbik Magyarországért Mozgalom tagja, továbbá a Somogy Megyei Közgyűlés képviselője, az alperesben a II. rendű felperes, míg az indítványozó2. az I. rendű felperes (aki az indítványozó1. nem közszereplő házastársa) volt az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló, képmáshoz való jog megsértése iránt indított alperesben. Az alperes által üzemeltetett internetes portál a 2018. április hó 8-i választásokat követően (április hó 11. és 13. között) három cikkben foglalkozott a II. rendű felperesnek egy napilap és egy kereskedelmi rádió megszüntetésével összefüggésben tett nyilatkozataival, mely cikkek az internetes portál Facebook oldalán is megjelenítésre kerültek.
- [3] A felperesek keresetükben annak megállapítását kérték, hogy az alperes azzal, hogy a kiadásában megjelenő internetes portálon a tényállásban részletezett cikkekben a felperesek hozzájárulása nélkül megjelentette egyrészt a II. rendű felperes nagyméretű fényképét, másrészt a felpereseket együttesen láttató profilképet, megsértette a felperesek képmáshoz fűződő személyiségi jogát. A felperesek továbbá kérték az alperes kötelezését a jogsértés abbahagyására (a II. rendű felperes nagyméretű képmása közlésének törlésével, továbbá a felpereseket közösen láttató kisméretű képeken lévő képmásaik felismerhetetlenné tevésével), továbbá kérték az alperes további jogsértéstől történő eltiltását. Valamint a felperesek az alperes elégtétel adására való kötelezését kérték oly módon, hogy az alperes a sérelmezett cikkekbe ágyazva, valamint a Facebookon megjelentetve a cikk elérhetőségének időtartamában, de legalább harminc napon keresztül legyen köteles megjelentetni azon közleményt, mellyel elismeri a jogsértést és azért bocsánatot kér. Továbbá az I. rendű felperes 600 000 Ft, míg a II. rendű felperes 1 000 000 Ft sérelemdíj, valamint perköltségük megfizetését kérték.
- [4] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Álláspontja szerint a felpereseket együtt láttató fénykép oly kis mértékben került megjelenítésre, hogy abból az I. rendű felperes nem ismerhető fel, így a képmáshoz fűződő személyiségi jogai amiatt nem sérülhettek. Érvéle szerint a II. rendű felperes közszereplő, ezért fokozott mértékben köteles tűrni a személyét érintő közlések nyilvánosságát, beleértve képmásának megjelentetését is. Ebből következően a II. rendű felperes közszereplői minőségében tett, közérdeklődésre számot tartó, provokatív tartalmú nyilatkozata illusztrálásaként megjelenített képmása felhasználásának tűrésére köteles, mert közéleti szereplők esetében a szólás- és sajtószabadság érvényesülésének van prioritása, személyiségi jogaik (adott esetben képmásuk felhasználásához való jogaik) védelme csak korlátozottan érvényesülhet.
- [5] Az elsőfokú bíróság ítéletével megállapította, hogy az alperes megsértette a felperesek képmáshoz fűződő személyiségi jogát azzal, hogy a kiadásában megjelenő internetes portálon 2018. április hó 11. napján és 2018. áp-

rilis hó 13. napján a felperesek által kifogásolt cikkek kommentjei között felperesek együttes képmását, a cikkben pedig a II. rendű felperes képmását hozzájárulásuk nélkül megjelentette. Az elsőfokú bíróság ítélete kötelezte az alperest a jogsértés abbahagyására oly módon, hogy 15 napon belül tegye felismerhetetlenné a felperesek fenti cikkekben közzétett képmását és az alperest a további jogsértéstől eltiltotta. Kötelezte továbbá az alperest, hogy 15 napon belül, a szóban forgó internetes portálon a nevezett három cikk címe alatt, az eredeti közléssel azonos módon, Facebook oldalán önálló bejegyzésként is megjelentetve, a cikkek elérhetőségének időtartamában, de legalább 30 napig tegye közzé az alábbi közleményt: „[Az indítványozó2. és az indítványozó1. neve] képmásának kommentek között történő jogosulatlan közzétételével megsértettük az érintettek személyiségi jogát. A jogsértésért elnézést kérünk.” Emellett kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül, a fenti közlemény megjelentetésével egyidejűleg, az alperes által üzemeltetett internetes hírportálon a 2018. április hó 12. napján az indítványozó1.-et érintő cikk címe alatt, az eredeti közléssel azonos módon, Facebook oldalán önálló bejegyzésként is megjelentetve, a cikk elérhetőségének időtartamában, de legalább 30 napig tegye közzé az alábbi közleményt: „[Az indítványozó1. neve] képmásának cikkben történő, valamint [az indítványozó1. és az indítványozó2. neve] képmásának kommentek között történő jogosulatlan közzétételével megsértettük az érintettek személyiségi jogát. A jogsértésért elnézést kérünk.” Kötelezte továbbá az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felpereseknek személyenként 200 000 Ft-ot, ezt meghaladóan a felperesek keresetét elutasította, valamint rendelkezett a perköltség viseléséről.

- [6] Az elsőfokú ítélet indokolásában hangsúlyozta, hogy abban kellett állást foglalnia, hogy a II. rendű felperes képmáshoz fűződő személyiségi joga védelmére vonatkozó rendelkezések alkalmazásának van-e elsődlegessége, vagy azt felülírják az alperes által hivatkozott, a véleménynyilvánítási jogra vonatkozó szabályok, miután a II. rendű felperes képmásának közzététele közéleti vitáról való tájékoztatás részének tekintendő. Megállapította továbbá, hogy a II. rendű felperes igényének érvényesítése nem választható el attól, hogy a korábbi nyilatkozatai körül kibontakozott közéleti vita során került sor a képmása közzétételére, így egyértelműen megállapítható, hogy az a közügyek megvitatása körében elhangzó véleménynyilvánítással kapcsolatosan került felhasználásra.
- [7] Hivatkozott az Alkotmánybíróság és az Emberi Jogok Európai Bíróságának (a továbbiakban: EJEB) joggyakorlata, továbbá az EJEB *Von Hannover kontra Németország* [GC] (60641/08), 2012. február 7. ítéletében kimunkált, a véleménynyilvánítás szabadsága és a magánszféra ütközésekor figyelembe veendő kritériumokra, melyekre tekintettel az alábbiakat állapította meg: A II. rendű felperes képmásának közzétételére közéleti vitáról való tájékoztatásként került sor, így fényképezés megjelentetése hozzájárult az arról való tájékoztatáshoz. Az érintett személy ismertségére vonatkozóan kifejtette, hogy a II. rendű felperes megyei közgyűlési tagsága, továbbá „karakteres” álláspontjának a közösségi portálon történő rendszeres megjelenítése, kellő alapon szolgált személye közéleti szereplőként történő értékeléséhez.
- [8] A riport témájára vonatkozóan hangsúlyozta, hogy a cikkek a 2018-as választásokat, azaz közérdeklődésre kiemelkedő súllyal számot tartó eseményt követően, a II. rendű felperes megnyilatkozásain alapultak. Míg a II. rendű felperes magatartásának értékelésével összefüggésben megállapította, hogy a perben maga a II. rendű felperes számára sem volt vitatott, hogy rendszeresen közreadta álláspontját közéleti ügyekben, ezért nemcsak közéleti funkciója, hanem magatartása folytán is közszereplőnek minősül. Azt is megállapította, hogy az információ hitelessége körében nem volt vitás a felek között, hogy a II. rendű felperes képmása került megjelentetésre. Míg a képmások megszerzésének módja körében azt emelte ki, hogy a közszereplőket is megilleti az a jog, hogy a közszereplői tevékenységen kívüli körben a magánéletük részletei hozzájárulásuk nélkül ne kerüljenek nyilvánosságra. Kifejtette továbbá, hogy közszereplő képmása hozzájárulása nélkül csak közszereplésével összefüggésben, a közéleti megnyilvánulásai által meghatározott keretben, annak bemutatására használható fel.
- [9] Az elsőfokú bíróság ítélete a 2018. április 11-én és 13-án közreadott cikkekben megjelenített, II. rendű felperest ábrázoló nagyméretű képek vonatkozásában nem állapított meg jogsértést. Ezekben a képekben a II. rendű felperes a Jobbik Magyarországért Mozgalom zászlója előtt szerepel nyilvános rendezvényen, így ezen közéleti tevékenységével összefüggésben készült a fotó, ezért az elsőfokú ítélet álláspontja szerint a II. rendű felperes személyét érintő későbbi sajtóközlés illusztrálása is jogszerűen jeleníthető meg ezzel a képpel. Az ítélet nem tulajdonított jelentőséget annak, hogy a cikkben felhasznált fotók még a II. rendű felperes megyei közgyűlés tagjává történő megválasztását megelőzően készültek, amikor még nem volt közszereplő, ugyanis érvelése szerint, utalva a 7/2014. (III. 7.) AB határozatra (a továbbiakban: Abh.), a személyiségi jog megítélésének fóku-

szában nem az érintett személy státusza áll, hanem az, hogy a megszólaló valamely társadalmi-politikai kérdésben fejtette ki nézeteit.

- [10] Az elsőfokú ítélet megállapította, hogy a 2018. április 12. napján megjelent cikkben közzétett fotó egyértelműen magánéleti szituációban láttatja a II. rendű felperest, ez következik a fénykép háttérét uraló feliratból, amely a felperesek által üzemeltetett vendéglátóüzlet neve, melynek rendezvényén készült az adott kép. Az ítélet hangsúlyozta, hogy a felperesi közszereplőt is megilleti annak a joga, hogy a magánéletéhez köthető, a közszereplői tevékenységén kívüli körben készült képek ne kerüljenek nyilvánosságra. Ez alapján megállapította, hogy az alperes ezen kép közzétételével megsértette a II. rendű felperes képmáshoz fűződő személyiségi jogát. Emellett kifejtette, hogy a II. rendű felperes magánéletéhez köthető fényképnek minősül a Facebook profilképe is, különösen azért, mert azon házastársával közösen látható, amiből egyértelműen következik, hogy az a magánéletéhez köthető fényképnek minősül. Ezért megállapította, hogy a cikkek kommentjei között közzétett, a felpereseket együttesen láttató Facebook profilképnek megfelelő fénykép közzétételével az alperes által üzemeltetett hírportál illetéktelenül beavatkozott a II. rendű felperes magánéletébe, megsértve a képmáshoz fűződő személyiségi jogát.
- [11] Az elsőfokú ítélet az I. rendű felperes kereseti kérelmére vonatkozóan kiemelte, hogy ő nem közszereplő, személyében nincs semmi olyan körülmény, ami alapján túrnie kellene képmása hozzájárulása nélküli közlését. Míg a profilképre vonatkozóan kifejtette, hogy ez a kép jellemzőinél fogva valóban kicsi volt, de a profilképektől elvárható felismerhetőség követelményeinek egyértelműen eleget tett. Az I. rendű felperes felismerhetőségét tovább fokozta, hogy azon házastársával, a II. rendű felperessel volt látható, melynek következtében az I. rendű felperes személye és családi kapcsolatai még egyértelműbben beazonosíthatóvá váltak.
- [12] Az elsőfokú ítélettel szemben az alperes fellebbezést, a felperesek csatlakozó fellebbezést terjesztettek elő.
- [13] Az alperes az ítélet megváltoztatását és a kereset elutasítását kérte. Érvelésében az alperes – többek között utalt arra –, hogy a közéleti szereplő magánéletét érintő felvétel is állhat összefüggésben közügyekkel és így indokolhatja a személyiségi jogának korlátozását. Álláspontja szerint a bíróságnak azt is értékelnie kellett volna, hogy a felvételek közzététele szükségtelen és aránytalan mértékben hatolt-e be a II. rendű felperes magánszférájába. Nézete szerint nem, mert az ábrázolt személy magánéletéhez kapcsolódó semmilyen momentum sem észlelhető, a kép a II. rendű felperest nem ábrázolja sértő helyzetben, továbbá a kifogásolt felvétel megtekintésével semmivel sem lehet több információt megtudni a II. rendű felperes magánéletéről, mint a II. rendű felperest a megyei önkormányzat honlapján ábrázoló felvétel alapján. Míg a II. rendű felperes Facebook profilképével összefüggésben előadta, hogy ugyan az a magánéletéhez köthető fénykép, azonban a II. rendű felperes az általa önként választott, a közlemény előtt hosszabb ideje ismert profilképet használta a politikai véleményének nyilvánosság elé tárásához, következésképpen maga volt az, aki a szociális média felületein felhívta rá a közfigyelmet. Továbbá a kifogásolt fénykép annak kis mérete miatt, és azért eleve nem is alkalmas a felperesek beazonosítására, mert a felperesek arcmását nem teljes egészében, hanem megvágva, a kép fele részében láttatja. A képmáshoz való jogot azonban csak az olyan engedély nélkül megjelenítés sértheti, amely alapján az adott személy ismeretlenek számára felismerhető.
- [14] A felperesek csatlakozó fellebbezésükben az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását kérték. Egyrészt, hogy kerüljön megállapításra, miszerint az alperes azzal, hogy a nagy nyilvánosság számára is elérhető weboldalon, az elérési út pontos megjelölése mellett, valamint Facebook oldalán, külön posztként 2018. április 11-én II. rendű felperes képét a cikk elején nagyban tette közzé, ezzel megsértette a II. rendű felperes képmáshoz való személyiségi jogát. Továbbá azzal, hogy az alperes a nagy nyilvánosság számára is elérhető weboldalon az elérhetőségi út pontos megnevezésével, valamint Facebook oldalán külön posztként 2018. április 12-én II. rendű felperes képét nagyban, hozzájárulása nélkül tette közzé a cikk végén, ezzel megsértette II. rendű felperes képmáshoz való jogát. Kérték, hogy a másodfokú bíróság (azok ismétlődő, többszöri, három cikkben is fellelhető voltokra) jogsértésekre tekintettel – magasabb összegű sérelemdíjat ítéljen meg az I. és a II. rendű felperesek részére. Az EJB gyakorlatára hivatkozva a közös kép vonatkozásában hangsúlyozták, hogy annak megjelentetése súlyosan jogsértő, mivel annak a közügyek vitatásához semmi köze. Míg a 2018. április 11-én és 13-án megjelentetett képpel kapcsolatban hangsúlyozták, hogy az a 2014. évi októberi helyhatósági választásokat megelőzően készült egy Trianon megemlékezésen, azt a képet az alperes megvágta, átszerkesztette, továbbá a felperesi ruházatból megállapítható, hogy az nem közszereplésre utalt. Míg a fellebbezési ellenkérelmükben az elsőfokú ítélet további részeinek helybenhagyását kérték, annak helyes indokaira és a kialakult joggyakorlatra tekintettel. A profilkép vonatkozásában előadták, hogy az nem egy közszereplő oldalán volt fent, hanem a II. rendű felperes magánoldalán.

- [15] Az alperes csatlakozó fellebbezésre vonatkozó hivatkozása szerint a nagyméretű fényképfelvételek nyilvános rendezvényen készültek, így nem tekinthetők magánéleti eseményt ábrázoló felvételnek. Amennyiben a bíróság mégis annak tekintené, úgy az EJEB szempontrendszerére tekintettel, az nem jogsértő. A profilkép vonatkozásában kiemelte, hogy a képet a II. rendű felperes használta posztjainak közzététele során, azt ő tárta a nagy nyilvánosság elé.
- [16] A Fővárosi Ítéletábla ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, míg a fellebbezett rendelkezéseit megváltoztatta és a felperesek keresetét elutasította.
- [17] Az ítéletábla indokolása hangsúlyozta, hogy a felülbírálati jogkörét a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény 370. § (1) bekezdése alapján a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátai között gyakorolta, ezért az nem érintette az elsőfokú bíróságnak a keresetet elutasító azon rendelkezéseit, amellyel az I. rendű felperesnek a profilkép Facebook oldalon való 2018. április 11., 12., és 13. napi közzétételeivel, valamint a II. rendű felperesnek a profilkép Facebook oldalon való 2018. április 13. napi közzétételeivel kapcsolatos jogsértés megtörténtének megállapítása iránti igényeit elutasította.
- [18] Az alperes fellebbezése folytán az ítélet indokolása szerint azt kellett vizsgálnia, hogy az I. rendű felperes felismerhető volt-e. Érvéle szerint ugyanis amennyiben a felismerhetőség nem állapítható meg, akkor az egyedi érintettség (kereshetőségi jog) hiányában a személyiségi jogi igényt el kell utasítani. Az ítéletábla indokolásában megállapította, hogy a sérelmezett cikkekben a Facebookról kifényképezett kép formájában szerepel az alperesi írás alapját képező II. rendű felperesi hozzászólás, azzal a profilképpel együtt, mely a felperesek előadása szerint kettejüket és a kutyájukat ábrázolja egy horvátországi nyaraláson. Az alperesi cikkekbe szerkesztett ezen profilkép nem volt kitakarva, a képfelvétel pedig nem volt felnagyítható. A másodfokú bíróság azok megtekintése után úgy ítélte meg, hogy arról az I. rendű felperes nem ismerhető fel egy viszonylag tágabb személyi kör számára, „amely körnek a szűkebb hozzátartozók, ismerősök körét meg kell haladnia”. A másodfokú bíróság megállapította, hogy a kifogásolt kép elmosódott, az azon lévő női alak egyáltalán nem ismerhető fel.
- [19] Indokolása szerint a másodfokú bíróságnak vizsgálnia kellett a képmás felhasználásának jogszerűségét, ennek keretében pedig azt is, hogy a közéleti vita részeként került-e sor annak illusztrációjaként történő felhasználására. Az ítéletábla megerősítette, hogy helyesen foglalt állást az elsőfokú bíróság abban, hogy a közéleti vitához kapcsolódó tudósítás okán a II. rendű felperes képmásának a megjelenítése indokolt, az hozzájárul a közéleti vitáról szóló tudósításhoz. Ezért hangsúlyozta, hogy emiatt a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 2:44. §-a alapján a II. rendű felperes védendő jogainak határa zsugorodik, és túrníe kell, hogy korábbi megnyilvánulása és ahhoz kapcsolódóan a közéleti diskurzus tárgya legyen, hogy az olvasók tájékozódhassanak. Kifejtette, hogy a II. rendű felperes közéleti szereplő, ugyanakkor az a tény, hogy a kép (amely őt magyar zászló előtt ábrázolja) készítésekor még nem volt tagja a megyei közgyűlésnek, nem bír jelentőséggel, mivel a felvétel egy közéleti eseményen (egy Trianon megemlékezésen) készült, nem pedig egy védendő magánéleti esemény alkalmával.
- [20] Utalt továbbá az ítélet arra, hogy bár a közszereplő képmása nem szabad felhasználás tárgya, de a bírósági gyakorlat elfogadja a nyilvános közéleti eseményen készült felvételnek más közéleti eseményről készült tudósítás illusztrációjaként való megjelenítését. Továbbá az indokolás kiemelte, hogy a másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bíróság azon álláspontjával, hogy a 2018. április 11-én és 13-án megjelent cikkekben felhasznált, II. rendű felperest ábrázoló fényképfelvételek nem jogsértőek, az adott megjelenítési mód ugyanis a II. rendű felperest nem ábrázolta az emberi méltóságát sértő módon. Szintén nem tekintette jogsértőnek azokat, amelyek a Facebookon elérhetőek, sem az alperesi internetes oldalon megjelenteket, ezért megállapította, hogy azok nem indokolják a személyiségvédelmet.
- [21] A másodfokú bíróság nézete szerint a 2018. április 12-i cikkben közölt II. rendű felperesi fényképfelvétel sem indokolja a személyiségvédelmet. Hangsúlyozta, a fénykép háttérben lévő támogatói oldalon olvasható felirat, amely a felperesek vendéglátó üzletének neve, (önmagában) nem teszi jogellenessé a felhasználást. A fotó ugyanis – a II. rendű felperes nyilatkozata szerint – szintén egy közéleti eseményen, beteg gyermekek javára tartott jótékonyági gyűjtés alkalmával készült, amely nem minősül olyan magánéleti eseménynek, amely védelmének szükségessége háttérbe szorítaná a közügyek szabad vitathatóságához való jogot. Kiemelte, hogy a II. rendű felperes az általa hivatkozott profilképen – az I. rendű felperes vonatkozásában kifejtettek alapján – nem ismerhető fel, ugyanakkor a Facebook oldalon ezt a profilképet az alperes nem jelenítette meg, így azért felelősséggel nem tartozik.
- [22] A másodfokú bíróság megállapította, hogy bár az elsőfokú bíróság helytállóan hivatkozott az alkalmazandó szempontrendszerre, az érdekösszemérésre a magánszféra és a közügyek szabad vitatása során, azonban

az Abh.-ban foglaltakat alapul véve a végkövetkeztetése nem volt helytálló, amely a képmás védelmét indokoltan találta a közügyek megvitatásához kapcsolódó véleménynyilvánításhoz fűződő jog érvényesítésével szemben. Ezért a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és a felperesek keresetét teljes egészében elutasította, továbbá rendelkezett a perköltség viseléséről.

- [23] A Fővárosi Ítélet tábla döntésével szemben az indítványozók ezt követően fordultak az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszokkal az Alkotmánybírósághoz, annak megsemmisítését kérve, miután nézetük szerint a kifogásolt bírói döntés sértette az Alaptörvény II. cikke szerinti emberi méltósághoz való jogukat, továbbá az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésébe foglalt magánszférához való joguk sérelmét is állították.
- [24] Az indítványozó1. az alkotmányjogi panasz előzményeinek összefoglalását követően, a közszereplőségét nem vitatva előadta, hogy a kifogásolt fényképek egyike sem közszereplés alkalmával készült, ezek között a Facebook profilkép (melyre nézve állította, hogy több helyen nagyítva található meg a cikkekben eredeti méretéhez képest) forrása egy külföldi, minden közéleti tevékenységet nélkülöző családi nyaralás, ami észlelhető a képmása környezetében. Álláspontja szerint ennek a közlésnek az emberi mivoltában történő megalázásán kívül semmi indoka nem volt, a fotó ugyanis sem a tartalomhoz, sem releváns eseményhez nem kapcsolódik. Előadta továbbá, hogy a kép megvágott, mivel az eredeti képen látszik, hogy ingpólóban van, és egy pénztárca van a kezében, amelyet be is mutatott az elsőfokú tárgyaláson. Hivatkozása szerint a fotó egy jótékonysági rendezvényen készült, és a kezében látható pénztárcában lévő diszko belépő bevételét ajánlották fel az egyik beteg gyereket támogató alapítvány számára. Ugyanakkor ez a fotó a 2014-es közszereplőségét megelőzően, még 2013-ban készült. Míg a másik kép, amely a jobbkios zászló előtt készült – amelyet egy fotós barátja készített – nem tömegfelvétel, hozzájárulását a kép közzétételéhez nem kérték, bizonyítottan szintén közszereplősége előtt készült 2014 júniusában. Utalt továbbá arra, hogy míg az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló perben az elsőfokú bíróság a vendéglátóhelyen készült kép esetében a jogsértést megállapította, addig a „Jobbkios kép” tekintetében a keresetét elutasította, ugyanakkor ugyanezen kép jogsértő felhasználása tekintetében a Fővárosi Törvényszék más ügyszámon indult perben indokolásában – konkrét bírósági ítéletek ügyszámának megjelölése mellett – utalt arra is, hogy hasonló esetekben a bírói gyakorlat következetesen tiltja a képmás öncélú, alapjogsértő felhasználását, és még a közszereplők esetén sem engedi a magántartalmak korlátlan felhasználását.
- [25] Álláspontja szerint az Alaptörvény II. cikke és a VI. cikk (1) bekezdésében foglalt alapjogait sérti, hogy az internetes orgánum a magánszférában készült, közszereplésével – még ha áttételesen is – összefüggésbe hozható felismerhető fényképeit több ízben, engedély nélkül közzétette, beavatkozott az intim szférájába és ezzel számára a környezetében is közvetlenül érzékelhető hátrányokat okozott. Állítása szerint ezt tanúval is igazolta. A képmás védelmének, illetve a közszereplők képmása védelmére vonatkozóan az EJEB és az Alkotmánybíróság gyakorlata részletes ismertetése mellett kifejtette, hogy a per alperese nem tudott igazolni semmilyen körülményt, amely indokolta volna, hogy a cikkhez illusztrációként az indítványozó1.-től a családi nyaralás alatt készült, vagy a jótékonysági estélyen, vagy a zászló előtt készült fotó felhasználása szükséges, indokolt, észszerű volt, vagy egyáltalán bármilyen módon kötődött volna a tartalomhoz. Indokolása szerint a képmással való megengedhetetlen és rosszindulatú visszaélés pontosan azzal vált támadhatatlanul igazolttá, hogy a per alperese a képmást tartósan és egyre szélesedő körben újra és újra felhasználta, míg más hozzászóló képmását kikaparta.
- [26] Hivatkozott továbbá arra, hogy a nyilvánosság számára van elérhető fotója, amelyet az alperes aggálymentesen használhatott volna. Ugyanakkor a jogkorlátozás ezen körülményeit a másodfokú bíróság nem is vizsgálta. Egyben kifejtette, hogy a másodfokú ítélet tudatosan figyelmen kívül hagyta az Alkotmánybíróság e tárgyban hozott, és az alkotmányjogi panaszában is idézett „distanciákat”. Véleménye szerint a bíróság kárára abszolutizálta a sajtószabadságot, korlátlanná téve a közlés szabadságának határait. Ez, miután a világhálón való folyamatos megjelenést jelent, a jogsértés örök időkre fent marad. Ugyanakkor fényképnek a konkrét cikk tekintetében semmilyen véleményformáló ereje nincs, az esethez kötődő tény nem hordoz, a demokratikus véleményformálásához nincs köze. Utalt arra is, hogy az Alaptörvény hetedik módosítása a magánélet védelmét hangsúlyosabbá tette, amikor a VI. cikk rendelkezése kimondta, hogy a véleménynyilvánítás szabadsága nem járhat mások magán- és családi életének, valamint otthonának sérelmével. Ennek ellenére a bíróság nem vizsgálta, hogy volt-e a felhasználásnak legitim célja, továbbá hol húzódnak az indítványozó önrendelkezési jogának határai. Álláspontja szerint ezzel a kifogásolt ítélet teret engedett az önkényes, visszaélészerű felhasználásnak, ami súlyosan sérti az emberi méltósághoz való jogát miután így határtalanul kiszolgáltatottjává válik minden rosszindulatú felhasználásnak, továbbá kiteszi annak is, hogy képmását adott esetben a legméltatlanabb helyzetben, környezetben felhasználják.
- [27] Az indítványozó2. alkotmányjogi panaszában szintén az Alaptörvény II. cikkébe foglalt emberi méltósághoz, továbbá a VI. cikk (1) bekezdése szerinti magánélet tiszteletben tartásához való jogának sérelmét jelölte meg

a támadott ítélet tábla másodfokú ítélete folytán, kérve annak alaptörvény-ellenessége megállapítását és megsemmisítését. Kifejtette, hogy az ítélet alapjául szolgáló keresetet felperesként azért terjesztette elő, mert az alperes megsértette a személyiségi jogát azzal, hogy az általa üzemeltetett internetes portálon 2018. április 11-én, 12-én, és 13-án az alapul szolgáló per másik felperesével készült együttes képmását hozzájárulása nélkül megjelentette. A támadott bírói döntés nézete szerint azért sérti az Alaptörvény II. cikkében, továbbá a VI. cikk (1) bekezdésébe foglalt alapvető jogait, mert azzal, hogy az internetes orgánium a magánszférában készült, közszerepléssel összefüggésbe még áttételesen sem hozható, felismerhető fényképét több ízben, engedély nélkül közzétette, beavatkozott az indítványozó2. intim szférájába, és érvelése szerint ezzel számára a környezetében is közvetlenül érezhető hátrányokat okozott.

- [28] Az indítványozó2. alkotmányjogi panaszában részletesen kitért arra, hogy indítványa miért felel meg a befogadhatóság feltételeinek, továbbá – gyakorlatilag egyezően az indítványozó1. által benyújtott alkotmányjogi panaszban foglaltakkal – összefoglalta annak előzményeit. Indokolásában kifejtette, hogy nem közszereplő, közéleti szerepvállalása a fénykép megjelenésének időpontjában nem volt (és jelenleg sincs), továbbá előadta, hogy az alperes által felhasznált fotó nem a másik felperes közszereplésével kapcsolatban készült. A közzétett fotó forrása egy külföldi, minden közéleti tevékenységet nélkülöző családi nyaralás. Álláspontja szerint a közlésnek az emberi mivoltában történő megalázásán kívüli öncélon kívül semmiféle indoka nem volt, az sem a tartalomhoz, sem azzal összefüggő, releváns eseményhez nem kapcsolódik. Az indoklás kitért továbbá arra, hogy eredeti méretéhez képest az alperes nagyítva tette közzé a kifogásolt képeket, míg más hozzászóló képét több helyen kitakarta.
- [29] Az Alkotmánybíróság és az EJEB vonatkozó gyakorlatának részletes ismertetését követően kiemelte, hogy a per alperese nem tudott igazolni olyan körülményt, amely indokolta volna az indítványozó2. családi nyaralása alatt készült fotójának a cikkhez illusztrációként történő felhasználása szükségességét, ésszerűségét, és indokoltságát. Továbbá azt sem, hogy miért az Alaptörvény IX. cikk (2) bekezdése, és nem az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése élvez adott esetben prioritást. Ellenkező esetben ugyanis bármely közszereplő bármely hozzátartozójáról bármilyen eseményen (akár séta, vagy közlekedésben való részvétel stb.) készült fotó korlátlanul válhatna felhasználhatóvá, amely a magánéletbe való intruzív beavatkozást jelentene. Külön megalázó, és az emberi méltóságát sértő magatartásként értékelte, hogy a nem közszereplő hozzátartozó fotóját lealacsonyító közegbe telepített, kommentek közé beszúrt formában, tudatosan, az ábrázolt személyt negatív kontextusba helyezve folyamatosan és többszörösen felhasználta. Egyezően az indítványozó1. álláspontjával kifejtette, hogy az alperes képmással való visszaélése azzal vált igazolttá, hogy azt az alperes tartósan és egyre szélesedő körben, újra és újra felhasználta.
- [30] Hivatkozott továbbá arra, hogy a másodfokú bíróság érdemben nem vizsgálta – többek között – azt a körülményt, hogy az alperest semmilyen körülmény nem kényszerítette arra, hogy az indítványozó1.-ről olyan fotót használjon fel, amin ő is szerepel. Továbbá a másodfokú bíróság ítéletében tudatosan figyelmen kívül hagyta az Alkotmánybíróság – általa idézett – e tárgyban született megállapításait, egyben az indítványozó2. terhére abszolutizálta a sajtószabadságot, korlátlanná téve a közlés szabadságának határait. Álláspontja szerint a fényképének a cikk tekintetében semmilyen véleményformáló ereje nincs, a demokratikus közvélemény formálásához semmilyen formában nem járul hozzá, annak szükségessége fel sem merül, arányossága pedig nem is vizsgálható. Az Alaptörvény hetedik módosítása ugyanakkor a magánéletbe való jogot fokozottabb védelemben részesítette, amely következtében a *fair balance* teszt során még sokkal nagyobb hangsúlyt kell helyezni a bíróságoknak is a nem közszereplők jogainak fokozott tiszteletben tartására. Ezzel szemben a bíróság a támadott másodfokú ítéletben meg sem vizsgálta, hogy a felhasználásnak volt-e legitim célja, illetve, hogy hol húzódnak az indítványozó2. önrendelkezési jogának a határai. Nézete szerint a másodfokú bíróság a fentiek folytán teret engedett képmása önkényes, visszaélésszerű felhasználásának, ami súlyosan sérti emberi méltóságát.

II.

- [31] Az Alaptörvény indítványokkal érintett rendelkezései:

„II. cikk Az emberi méltóság sérthetetlen. Minden embernek joga van az élethez és az emberi méltósághoz, a magzat életét a fogantatástól kezdve védelem illeti meg.”

„VI. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy magán- és családi életét, otthonát, kapcsolattartását és jó hírnevét tiszteletben tartsák. A véleménynyilvánítás szabadsága és a gyülekezési jog gyakorlása nem járhat mások magán- és családi életének, valamint otthonának sérelmével.”

III.

- [32] Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján mindenekelőtt azt vizsgálta, hogy az alkotmányjogi panaszok megfelelnek-e az indítványokkal szemben támasztott törvényi követelményeknek, és a következőket állapította meg.
- [33] Az indítványozók az ítéletábra jogerős ítéletét mindketten 2020. január 20. napján vették át, az alkotmányjogi panaszukat pedig 2020. március 16-án adták, az elsőfokú bíróságnak címezve, postára. Így mindkét alkotmányjogi panasz – az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján – határidőben benyújtottnak minősül.
- [34] Az indítványozók az Abtv. 27. §-a alapján a Fővárosi Ítéletábra 2. Pf. 20.745/2019/5/II. jogerős másodfokú, az ügy érdemében hozott, jogorvoslással nem támadható döntésének alkotmányossági vizsgálatát kérték, amely ellen fellebbezésnek vagy felülvizsgálatnak nincs helye, továbbá az indítványozók Alaptörvényben biztosított jogaik sérelmére hivatkoztak, ezért az alkotmányjogi panaszok e tekintetben is megfelelnek az Abtv. 27. §-ában előírt követelményeknek.
- [35] Az indítványozók alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkeznek, és érintettségük, mivel a képmáshoz való jog megsértése iránt indított ügyben felperesek [Abtv. 27. § (2) bekezdés a)–c) pontjai] voltak, fennáll.
- [36] A kérelem a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt követelményeinek eleget tesz, tartalmazza ugyanis: a) azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá azt, amely az indítványozók indítványozói jogosultságát megalapozza (Abtv. 27. §) b) az eljárás megindításának indokát (az indítványozók álláspontja szerint a kifogásolt bírói döntés alapjogukat sértő); c) az Alkotmánybíróság által vizsgálandó bírósági döntést (a Fővárosi Ítéletábra 2. Pf. 20.745/2019/5/II. számú ítélete); d) az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [II. cikk, VI. cikk (1) bekezdése]; e) indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírósági döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével; f) kifejezett kérelmet arra, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a támadott bírósági döntés alaptörvény-ellenességét, és semmisítse meg azt.
- [37] Az Abtv. 29. §-a alapján az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában megalapozza az Alkotmánybíróság eljárását [3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30], illetve 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]].
- [38] Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét veti fel, s ezáltal az Alkotmánybíróság részéről érdemi vizsgálatot igényel, hogy az indítványok által kifogásolt ítéletábrai ítélet az indítványozók emberi méltóságának, továbbá magánszférájához való jogának és a sajtó véleménynyilvánítási jogának a kollíziója során helyes érdekmérlegeléssel jutott-e arra az eredményre, amikor a közszereplő indítványozó1.-ről készült képmásai felhasználására vonatkozóan őt tényállítás tőrésére kötelezte, mivel annak megjelenítését azért találta indokoltnak, mert az indítványozó1.-ről készült, kifogásolt két képmás illusztrációként történő felhasználása hozzájárult a közéleti vitáról szóló tudósításhoz. Továbbá az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az is bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét veti fel, s ezáltal az Alkotmánybíróság részéről érdemi vizsgálatot igényel, hogy az indítványok által kifogásolt ítéletábrai ítélet az indítványozó2. emberi méltóságának, továbbá magánszférájához való jogának és a sajtó véleménynyilvánítási jogának a kollíziója során helyes érdekmérlegeléssel jutott-e arra az eredményre, amikor a nem közszereplő indítványozó2.-ről külföldön készült nyaralásos fotója felhasználására vonatkozóan őt egy közéleti vitával összefüggésben fotója nyilvános közlésének tőrésére kötelezte.
- [39] Az Alkotmánybíróság – a fentieket figyelembe véve – megállapította, hogy az indítványozók alkotmányjogi panaszai a befogadhatóság valamennyi, az Abtv.-ben szabályozott törvényi kritériumának eleget tesznek, ezért annak befogadásáról az Ügyrend 31. § (6) bekezdésében biztosított jogkörben eljárva az Alkotmánybíróság jelen, érdemi elbírálást tartalmazó határozatában döntött.
- [40] Figyelemmel arra, hogy az indítványozók alkotmányjogi panaszai ugyanazon jogerős ítélet alkotmányossági vizsgálatára irányultak, továbbá tartalmilag egymással szorosan összefüggnek, ezért az Alkotmánybíróság azokat tárgyi összefüggés okán az Abtv. 58. § (2) bekezdése és az Ügyrend 34. §-a alapján egyesítette.

IV.

- [41] Az alkotmányjogi panaszok az alábbiak szerint nem megalapozottak.

- [42] 1. Az Alkotmánybíróság elsőként fontosnak tartja kiemelni, hogy következetes gyakorlata szerint a bírói döntések alkotmányossági felülvizsgálatát lehetővé tevő Abtv. 27. §-ára alapított alkotmányjogi panasz alapján „a bírói döntésben foglalt jogértelmezés Alaptörvénnyel való összhangját vizsgálja, azt, hogy a jogszabály alkalmazása során a bíróság az Alaptörvényben biztosított jogok alkotmányos tartalmát érvényre juttatta-e. Ha a bíróság az előtte fekvő, alapjogilag releváns ügy alapjogi érintettségére tekintet nélkül járt el, és az általa kialakított jogértelmezés nem áll összhangban e jog alkotmányos tartalmával, akkor a meghozott bírói döntés alaptörvényellenes.” {3/2015. (II. 2.) AB határozat, Indokolás [18]} Ezzel összefüggésben az Alkotmánybíróság határozataiban hangsúlyozta, hogy nem vonhatja el az ítélező bíróságok hatáskörét az előttük fekvő tényállás elemeinek átfogó mérlegelésére, csupán a mérlegelés alapjául szolgáló jogértelmezés Alaptörvénnyel való összhangját, illetve a mérlegelés alkotmányossági szempontjainak a megtartását vizsgálhatja felül.
- [43] Ezzel összefüggésben az Alkotmánybíróság ugyanakkor szükségesnek tartja jelen ügyben is hangsúlyozni, hogy vizsgálata során ugyan támaszkodott a bíróságok által megállapított tényállásra, hatásköre azonban nem terjed ki annak felülbírálatára, hogy a bíróságok milyen tények alapján hoztak döntést, illetve azokat miként értékelték. Az Alkotmánybíróság feladata annak meghatározása volt, hogy az indítványozóknak sérült-e az indítványozóknak az indítványokban megjelölt, Alaptörvényben biztosított joguk.
- [44] Az Alkotmánybíróság arra is számos határozatában rámutatott, hogy az államnak az alapvető jogok védelmére nézve tevőleges védelmi kötelezettsége áll fenn [Alaptörvény I. cikk (1) bekezdés]. Ugyanakkor az Alkotmánybíróság vonatkozó határozataiban arra nézve, amikor az alapjogi konfliktus a jogalanyok egymás közötti jogviszonyában akként merül fel, hogy az egyik magánszemély alapjogát a másik személy alapjoga veszélyezteti (konkuráló/versengő alapjogok), az állam tevőleges védelmi kötelezettségére nézve annak közvetítő, kiegyenlítő szerepét hangsúlyozta {13/2016. (VII. 18.) AB határozat, Indokolás [50]; 14/2016. (VII. 18.) AB határozat, Indokolás [65]}.
- [45] 2. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság jelen alkotmányjogi panasz eljárásában vizsgálnia kellett, hogy sérti-e az indítványozó1. közszereplő magán- és családi életének tiszteletben tartásához, továbbá emberi méltóságához való jogát, az ítélet tábla ítélete azzal, hogy az indítványozó1.-et a kifogásolt cikkekben megjelenő képmásai közzététele tekintetében az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése szerinti magánszféra és a IX. cikk (1) bekezdésének kollíziója során az utóbbit helyezte előtérbe. Továbbá az Alaptörvény IX. cikkének védelme kiterjed-e az indítványozó2. magánéletének azon szeletére, amely értelmében az indítványozó1. Facebook profilján lévő, az indítványozó2.-t is láttató közös fotó szabadon megosztható, megjelentethető.
- [46] 3. Az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésének az Alaptörvény hetedik módosításával megállapított szövege szerint „[m]indenkinek joga van ahhoz, hogy magán- és családi életét, otthonát, kapcsolattartását és jó hírnevét tiszteletben tartsák. A véleménynyilvánítás szabadsága és a gyülekezési jog gyakorlása nem járhat mások magán- és családi életének, valamint otthonának sérelmével.” E cikk (2) bekezdése rögzíti: „Az állam jogi védelemben részesíti az otthon nyugalomát.”
- [47] 3.1. Az Alkotmánybíróság – többek között – a 3308/2020. (VII. 24.) AB határozatban összefoglalva a magánszféra védelmének fejlődését, utalt arra, hogy az alkotmánybírói gyakorlat már az Alaptörvény hetedik módosítását megelőzően is a magánélet fokozott védelmét rögzítette, amikor megállapította, hogy: „Az Alaptörvény a magánélet sérthetlenségének joga alá eső védett jogviszonyok körét jelentősen kibővíti az előző Alkotmány szabályaihoz képest. A magántitok kifejezést az Alaptörvény nem használja, helyette a magán és családi életet, az otthon és a kapcsolattartást védi.” {9/2014. (III. 21.) AB határozat, Indokolás [42]} Szintén az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény hetedik módosítását megelőző gyakorlata tükröződik a 13/2016. (VII. 18.) AB határozatban, amely a gyülekezés szabadsága és a magánülethez való jog kollízióját vizsgálva megállapította, hogy „[a] magánszféra lényegi fogalmi eleme, hogy az érintett akarata ellenére mások oda ne hatolhassanak be, illetőleg be se tekinthessenek”. Míg az Alaptörvény II. cikkébe foglalt emberi méltósághoz való jog, továbbá a VI. cikk (1) bekezdése szerinti magánszférához való jog közötti kapcsolat különösen szoros voltát hangsúlyozva kifejtette: „Az Alaptörvény II. cikke megalapozza a magánszféra alakítása érinthetetlen területének védelmét, ami teljesen ki van zárva minden állami beavatkozás alól, mivel ez az emberi méltóság alapja. Az Alaptörvény értelmében a magánszféra védelme azonban nem szűkül le az Alaptörvény II. cikke által is védett belső vagy intimszférára, hanem kiterjed a tágabb értelemben vett magánszférára, (kapcsolattartás), illetve a térbeli szférára, is, amelyben a magán- és családi élet kibontakozik (otthon).” (Indokolás [42])

- [48] Mint ahogy azt az Alkotmánybíróság a 3212/2020. (VI. 19.) AB határozat is kiemelte, az Alaptörvény hetedik módosítása megerősítette a magánélethez való, illetve az ahhoz kapcsolódó jogok védelmét, új szabályozási szintre emelve azt. A korábbi, a magánszféra nevesített, néhány elemének védelme helyett komplex, általános védelmet nyújtva, mely kiterjed az intimszférára, továbbá a tágabb értelemben vett magánszférára, az egyén családi életére, otthonára, kapcsolattartására. Emellett azzal, hogy a magánszférajogok és egyéb alapvető jogok kollíziója esetére rögzítette, hogy a véleménynyilvánítás szabadságának és a gyülekezési jog gyakorlásának – figyelemmel az alapvető jogok korlátozhatóságának Alaptörvényben meghatározott általános kereteire és az Alkotmánybíróság gyakorlatára – többek között külső korlátja lehet mások magán- és családi életének, valamint otthonának tiszteletben tartásához való joga, a magánszférajogok ezen elemeit fokozott védelemben részesíti (Indokolás [43]). A határozat hangsúlyozta továbbá, hogy „a kiemelt védelem a magánszféra jogán keresztül a magán- és családi élet, valamint az otthon tiszteletben tartásához való jogot illeti meg, amely alapján a család, ezen belül a közeli hozzátartozók, így különösen a gyermekek fokozott védelem alatt állnak” (Indokolás [46]).
- [49] 3.2. A fentebb kifejtettek szerint az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése a magánélet és a kapcsolódó részjogosultságok védelmét rögzíti. Ugyanakkor az Alaptörvény VI. cikk (2) bekezdése az (1) bekezdéshez kapcsolódó intézményvédelmi rendelkezés, amely értelmében az állam olyan jogi környezet és gyakorlat kialakítására köteles, amely az otthon védelmét ténylegesen is biztosítja. Azonban arra nézve mérlegelési lehetősége van, hogy ez a védelem milyen eszközökkel és tartalommal történik. A (2) bekezdés „nem formál alanyi jogot az otthon védelmére, de alapot adhat arra, hogy az állam az otthon nyugalma érdekében fellépjen” {vö.: 3049/2020. (III. 2.) AB határozat, Indokolás [32]}. Az Alkotmánybíróság azt is többször kiemelte, hogy az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésébe foglalt részjogosultság nem értelmezhető a szövegkontextusból kiragadva. Az ugyanis „nem egy tárgyat”, azaz nem valamilyen helyiség, ingatlan fizikai integritását, hanem a személyt, azokon keresztül az otthon tulajdonosának (használójának) és családjának a magánéletét. Az alkotmánybírósági gyakorlat egyértelmű abban, hogy az otthon azért védett, mert az a magánélet színhelye {lásd: 11/2014. (IV. 4.) AB határozat, Indokolás [55]}. Az Alkotmánybíróság a 3308/2020 (VII. 24.) AB határozatában ugyanakkor azt is kifejtette, hogy ebből egyrészt az következik, hogy az Alaptörvény VI. cikkének védelmét „nemcsak a bejelentett lakóhely, hanem bármilyen más nyilvánosságtól elzárt tartózkodási hely”, pl. nyaraló is élvezi, amennyiben az a magánélet színhelye. Ugyanakkor „valamely ingatlan integritását érő behatással (pl. fényképfelvétel közlésével) szemben csak akkor lehet sikerrel hivatkozni az Alaptörvény VI. cikkének védelmére, ha az egyébként érinti a magánszférát” (Indokolás [25]).
- [50] 4. Tekintettel arra, hogy a kifogásolt bírói döntés kapcsán az Alkotmánybíróságnak azt kellett vizsgálnia, hogy a konkrét ügyben az ítélőtábla az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésében rögzített magánszféra védelme és az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésébe foglalt véleménynyilvánítási jog kollízióját az alkotmányossági szempontok megfelelő figyelembevételével oldotta-e fel, az Alkotmánybíróság röviden áttekintette a véleménynyilvánítással kapcsolatos gyakorlatát is.
- [51] Az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdése mindenki számára biztosítja a véleménynyilvánítás szabadságát, míg ezen cikk (2) bekezdése elismeri a sajtó szabadságát. Az alperes a felperesek által kifogásolt cikkek megírása során ezen szabadságát gyakorolta.
- [52] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény hatályba lépését követően több határozatában foglalkozott a szólásszabadság kérdésével és határaival, továbbá annak az emberi méltósághoz való joggal való viszonyával [erre nézve lásd az Abh.-t]. Az Alkotmánybíróság egységes gyakorlata szerint a véleménynyilvánítás szabadsága kiemelten védett alkotmányos érték. A véleménynyilvánításhoz való jog kitüntetett helyet foglal el az Alaptörvény alapjogi rendjében is: a személyek szabad önkifejezése és a demokratikus közvélemény kötetlen formálódása az alkotmányos rend egyik lényegi eleme és értelme. Az Alkotmánybíróság felfogásában a közügyekkel összefüggő vélemény nyilvánításának szabadsága a szólás- és sajtószabadság legbensőbb védelmi köréhez tartozik. Ugyanakkor rögzítette: a közéleti véleménynyilvánítás fontosságának hangsúlyozása nem jár azzal, hogy más típusú szólásokra ne vonatkoznának azok a megfontolások, amelyeket az Alkotmánybíróság a véleményszabadság kitüntetett alapjogi helyzetével összefüggésben kifejtett, de azt eredményezi, hogy a politikai és egyéb közügyeket érintő beszéd korlátozásánál ezeket a megfontolásokat különösen nagy szigorral kell érvényre juttatni (Abh., Indokolás [39], [45]–[46]).

- [53] Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint a közéleti közlések esetében (amikor a megosztott információ a közülethez kapcsolódik) fokozottabb az alaptörvényi védelem. Az Abh. arra is rámutatott, hogy „a szólásszabadság különleges védelmet követel akkor, amikor közügyeket és a közhatalom gyakorlását, a közfeladatot ellátó, illetve a közéletben szerepet vállaló személyek tevékenységét érinti. A közhatalom gyakorlásában résztvevő személyek védelmében a véleménynyilvánítás szabadságának szűkebb körű korlátozása felel meg a demokratikus jogállamiságból adódó alkotmányos követelményeknek.” (Indokolás [17])
- [54] Az Alkotmánybíróság az Abh.-ban megerősítette azon – a 36/1994. (VI. 24.) AB határozata óta követett – gyakorlatát, hogy a közügyek megvitatása körében elhangzó véleménynyilvánítás és a rá vonatkozó védelem fókuszában elsődlegesen nem a szólással érintett személyek státusza áll, hanem az, hogy a megszólaló valamely társadalmi, politikai kérdésben fejtette ki nézeteit. Eszerint a közéleti véleménynyilvánításra vonatkozó alkotmányos szempontok ugyanis egyfelől a közhatalom gyakorlóit vagy a hivatásszerűen közszereplést vállalókat érintő vélemények körénél tágabb körben lehetnek irányadók, ugyanakkor a közéleti szereplőket érintő bármely – így a közügyekkel semmilyen kapcsolatban nem álló – közlés nem ítélt meg ezen szempontok alapján (Abh., Indokolás [47]).
- [55] Azaz, ahogy azt az Alkotmánybíróság az Abh.-ban, és azóta már többször kifejtette, a közügyekre vonatkozó szólnások mindegyike fokozott védelmet élvez, korlátozva az általa érintettek személyiségi jogainak védelmét, lévén a közügyek vitatása – a konkrét társadalmi vita erejéig – annál szélesebb személyi kört érinthet (Abh., Indokolás [57]).
- [56] Az Alkotmánybíróság ugyanakkor több esetben vizsgálta a szólásszabadság korlátozhatóságának határait is, mellyel összefüggésben rámutatott, hogy a szólásszabadság természetesen a közügyek vitatása körében sem korlátlan. Egyrészt a „közhatalmat gyakorló személyeket és a közszereplő politikusokat is megilleti a személyiségvédelem, ha az értékítélet a személyüket nem a közügyek vitatása körében, nem közéleti tevékenységükkel, hanem magán- vagy családi életükkel kapcsolatban érinti”. Másrészt meg kell hajolnia a szólásszabadságnak az emberi méltóság előtt akkor is, amikor a megfogalmazott vélemény nem pusztán nevesített személyiségi jogokat sért, hanem – az érintett személy ember mivoltának semmibevevételével – az emberi méltóság korlátozhatatlan aspektusába ütközik (Abh., Indokolás [61]–[62]).
- [57] Az Alkotmánybíróságnak – a fentiekkel összefüggésben – már arra is többször kiterjedt a vizsgálata, hogy a véleménynyilvánítás szabadságába tartozó közéleti vitákban érintett személyek alapjogainak védelmét mikor és milyen feltételekkel lehet korlátozni, meddig terjed(het) egy közéleti vitában az érintett személy tűrési kötelezettsége, továbbá a véleménynyilvánítási jog szabadsága és az érintett személy alapjogának kollíziója esetén az alapjogok prioritása miként határozható meg (erre nézve elsőként lásd: a 30/1992. (V. 26.) AB határozat, ABH 1992, 167, 170; összefoglalóan: Abh., Indokolás [39]–[57]). Eszerint – alapul véve az Abh.-ban foglalt megállapításokat – az bír meghatározó jelentőséggel, hogy a véleményt kifejező közlés a közügyek megvitatása körében elhangzó véleménynyilvánítás legyen; a közügyek vitájával összefüggésben megállapítható legyen az adott személy érintettsége („[a] közéleti véleménynyilvánításra vonatkozó alkotmányos szempontok [...] egyfelől tágabb körben lehetnek irányadók, mint a közhatalom gyakorlóit vagy a hivatásszerűen közszereplést vállalókat érintők köre, másfelől viszont nem állítható, hogy a közéleti szereplőket érintő bármely – köztük a közügyekkel semmilyen kapcsolatban nem álló – közlést e szempontok szerint kell megítélni” (Abh., Indokolás [47]). Alapvető szempont továbbá, hogy a nyilvános közlés értékítéletet vagy tényállítást tartalmaz-e (Indokolás [49]); valamint a nyilvános közlés sérti-e az érintett személy alapjogait (emberi méltóságát, jóhírnevét stb.) (Abh., Indokolás [57]–[59]).
- [58] Az Alkotmánybíróság a közügyek vitatásával összefüggésben kiemelte továbbá – erre nézve lásd az Abh. indokolása [57] bekezdésének megállapításait –, hogy az az adott esetben érinthet a közszereplőknél szélesebb személyi kört, továbbá nem kell ahhoz önkéntes, vagy *ad hoc* közszereplővé válni, hogy ezen érintettség megállapítható legyen.
- [59] Az Alkotmánybíróság figyelembe vette fenti megállapításait jelen döntése kialakítása során.

V.

- [60] 1. Az Alkotmánybíróság ezt követően megvizsgálta az ítéletábra ítéletének a 2018. április 11-én és 13-án közzétett cikkekben megjelenített, az indítványozó(-)t ábrázoló nagyméretű képre vonatkozó döntését arra vonatkozóan, hogy az indítványozó(-) képmásának közzététele sértette-e az Alaptörvényben biztosított, általa nevesített jogait.

- [61] A másodfokú bíróság ítéletében, ahogy arra indokolásában kitért, megvizsgálta a képmás felhasználásának jogszerűségét. Utalt továbbá arra, hogy a közéleti vita részeként került sor annak illusztrációként való felhasználására. A másodfokú bíróság megállapította, hogy az indítványozó1. aktív közszereplő. Továbbá azon indítványozói érveléssel összefüggésben, amely arra hivatkozott, hogy a magyar zászló előtt készült kép idején még nem volt közszereplő, kifejtette, hogy a bírói gyakorlat szerint nem szabad felhasználás tárgya a közszereplő képmása, azonban a bírói gyakorlat elfogadja a nyilvános közéleti eseményen készült felvételnél más közéleti eseményről készült tudósítás illusztrációként történő megjelenítését. Megállapította továbbá, hogy miután a kifogásolt fotó egy közéleti eseményen készült (Trianon megemlékezésen), nem pedig egy védendő magánéleti eseményen, ezért annak nincs jelentősége, hogy a fotó készítésekor az indítványozó1. még nem volt a megyei közgyűlés tagja.
- [62] Ezt követően a másodfokú bíróság, megvizsgálva a konkrét cikkekben megjelenített fotót, megállapította, hogy az az indítványozó1.-et nem ábrázolta az emberi méltóságát sértő módon, ezért az nem jogsértő.
- [63] Az Alkotmánybíróság vizsgálata során arra a következtetésre jutott, hogy az ítélet tábla ítélete ebben a vonatkozásban az indítványozó1. által sérülni vélt alaptörvényi rendelkezéseket nem sértő módon, azok megfelelő mérlegelésével került megállapításra.
- [64] Az Alkotmánybíróság a 26/2019. (VII. 23.) AB határozatában kifejtette, hogy amennyiben a sajtó közügyek vitatásával kapcsolatos ügyben, közszerepléssel összefüggésben tesz közzé képmást, a „képmásvédelem” csak akkor lehet a sajtószabadság valós korlátja, ha a képmás közzététele – a felismerhetővé váláson túlmutatóan – valamilyen alapjog sérelmét (különösen az emberi méltóság vagy a magánélethez való jog megsértését) okozza [vö. 28/2014. (IX. 29.) AB határozat, 17/2016. (X. 20.) AB határozat]. Ilyen esetekben kell a konkrét körülményeket alapul véve egyensúlyozni a sajtószabadság és a képmásvédelem eltérő szempontjai között. Külön nevesített alapjog hiányában közszereplés során mindenki túrni köteles képmása közzétételét.
- [65] Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben megállapította, hogy az indítványozó1. kifogásolt fényképfelvétel vonatkozásában az emberi méltóságának a sérelmét csupán általánosságban állította, azonban azt érdemben a bírósági eljárás során nem bizonyította. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az ítélet tábla ítélete az Alaptörvény II., valamint VI. cikk (1) bekezdéseinek nem alaptörvényellenes értelmezésével jutott arra a következtetésre, hogy az indítványozó1.-ről készült, általa kifogásolt, őt a magyar zászló előtt ábrázoló, 2018. április 11-én és 13-án közreadott cikkekben megjelenített fotók az indítványozó1.-re nézve nem voltak dehonesztálóak, nem tüntették őt fel negatív színben azzal, hogy a magyar zászló előtt ábrázolták.
- [66] Mindezek alapján az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy a másodfokú bíróság az Alaptörvény fenti rendelkezései tartalmával nem ellentétesen állapította meg, hogy azok közzététele nem vezetett az indítványozó1. magánélethez való jogának, illetve az emberi méltóságának sérelmére.
- [67] 2. Az Alkotmánybíróság jelen eljárásában ezt követően azt vizsgálta meg, hogy az ítélet tábla döntése az Alaptörvénnyel összhangban értelmezte-e annak II., VI. cikk (1) bekezdését, valamint IX. cikkét, amikor nem tekintette indokoltnak a személyiségvédelmet az indítványozó1. számára az alperes 2018. április 12-i cikkével összefüggésben, amely az indítványozó1.-et a saját vendéglátó üzletének fala előtt úgy jelenítette meg, hogy azon üzlet neve is jól olvasható.
- [68] A döntés kifejtette, hogy maga az indítványozó1. nyilatkozott arról, hogy a fotó egy közéleti eseményen (beteg gyermekek javára tartott jótékonyági gyűjtés alkalmával) készült, így az ítélet tábla álláspontja szerint az nem tekinthető olyan magánéleti eseménynek, amely védelmének a szükségessége háttérbe szorítaná a közügyek szabad vitathatóságához való jogot.
- [69] Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben szintén azt állapította meg, hogy az ítélet tábla döntésében az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésének helyes értelmezésével jutott arra a következtetésre, hogy a fotón megjelenített közéleti esemény nem élvezi a magánszféra védelmét. Továbbá az Alkotmánybíróság azt is megállapította, hogy az ítélet tábla döntésében nem alaptörvényellenesen jutott arra a következtetésre, hogy nem sérül az indítványozó1. emberi méltósághoz való joga, miután a fotó tartalma szerint az indítványozó1.-et nem tünteti fel negatív színben. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az említett fényképfelvétel alperes által történő felhasználása vonatkozásában a másodfokú bíróság döntését az Alaptörvény II., VI. cikk (1) bekezdését és IX. cikkével összhangban hozta meg.
- [70] 3. Az Alkotmánybíróság végül az indítványozó2. azon alkotmányjogi panaszát vizsgálta, amely az ítélet tábla döntését azért vélte alaptörvényellenesnek, mert nézete szerint a kifogásolt ítélet – az indítványozó1. sérelme-

zett profilképének kifotózása, és e fotó megjelentetése, annak folytán, hogy azon az indítványozó2. is szerepel (mely profilkép a kettejükről és a kutyájukról egy külföldi nyaraláson készült fotó) – magánszférája, emberi méltósága és az alperes véleménynyilvánítási joga kollíziójának feloldása során az alkotmányossági szempontokat nem mérlegelte megfelelően.

- [71] A másodfokú döntés azt vizsgálta, hogy a kifogásolt, kifotózott profilképen az indítványozó2. felismerhető-e, ugyanis érvelése szerint felismerhetőség hiányában az egyedi érintettség nem állapítható meg (nincs kereshetőségi jog), ezért a személyiségi jogi igényt el kell utasítani. Indoklásában kifejtette, hogy bár a profilkép nem volt kitakarva, azonban az nem volt felnagyítható. Nagyítás hiányában pedig úgy ítélte meg, hogy az indítványozó2. nem ismerhető fel egy viszonylag tágabb személyi kör (mely meghaladja a szűkebb hozzátartozók, illetve ismerősök körét) számára. Továbbá a kép elmosódott volta miatt azon a női alak egyáltalán nem ismerhető fel. Míg a Facebook oldalon ezt a profilképet az alperes nem jelenítette meg, ezért felelősséggel nem tartozik.
- [72] Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint, bár az Alaptörvény magánszemély esetén a magánszférához való jog fokozott védelmét biztosítja, jelen ügyben az ítéletábla ítélete nem alaptörvényt sértő. A képmás az indítványozó2. felismerhetősége hiányában (a bíróság által megállapított tényállás szerint, melyet az Alkotmánybíróság nem mérlegelhet felül) ugyanis a (személyiségi) jogsértés hiánya mellett az alapjog sérelme sem következhet be. Szintén ezen okból nem találta megalapozottnak az indítványozó2. emberi méltósága sérelmét sem (azon túl, hogy erre vonatkozóan az indítványozó2. konkrét indokolást sem terjesztett elő).
- [73] Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az ítéletábla döntése nem rugaszkodott el az Alaptörvény II. cikk, VI. cikk (1) bekezdése, valamint IX. cikke alkotmánykonform értelmezésétől.
- [74] 4. Mindezeket összegezve az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az indítványozók által kifogásolt ítéletáblai döntés helyesen ismerte fel a versengő alapjogokat, továbbá helyes mérlegeléssel jutott arra a következtetésre, hogy a kifogásolt képmások közzététele nem sértette az indítványozók Alaptörvény II. cikkében, továbbá VI. cikk (1) bekezdésben rögzített jogait. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszokat elutasította.

Budapest, 2020. december 8.

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szalay Péter
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/757/2020.

